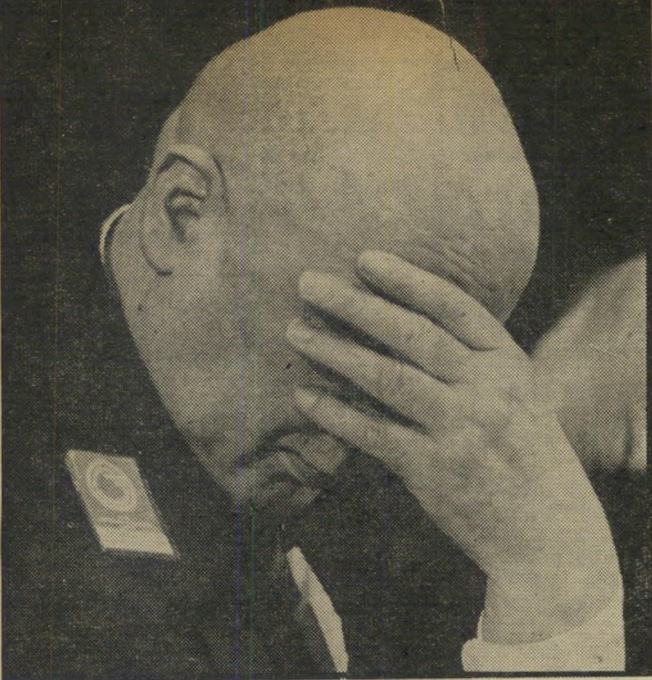

דו"ח מלחמת הצמרת:

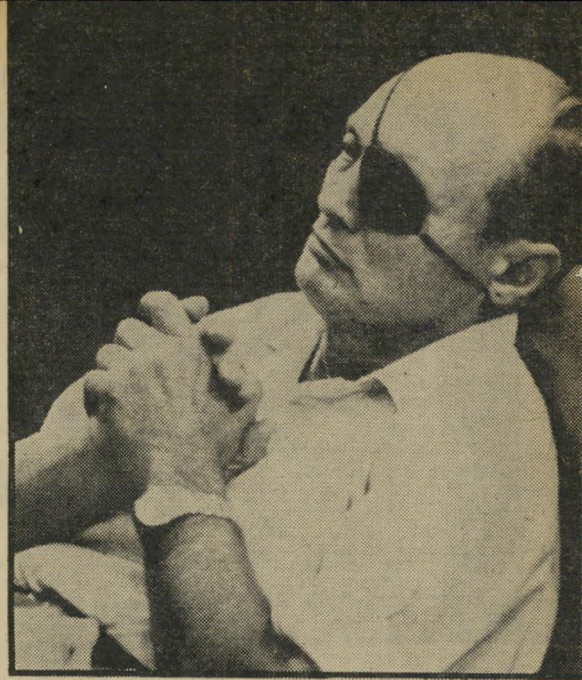
זנבר

איש הטיפוחים של

ספיר

קפץ על עגלת

דיין

בנחם ספיר: אי ליעניים שכן רואות

דיין: כבדהו וחשדהו ובינתיים נצלהו

נגיד בנק ישראל, ראן הכל, וזנבר ב' ראשם, במינוי זה רק קרשקפיה לי תפקיד שריהאוצר. זנבר הניח כי כאשר יהיה ספיר ראש-ממשלה, ימנה אותו — עוזרו ומשרתו הנאמן — לתפקיד זה. הפריע לחשבון הנעים רק פרט אחד: מה יקרה אם לא ספיר יהיה ראש-הממשלה הבא? מה יהיה אם תחזור על עצמה פרשת יוני 1967, כאשר דיין מונה כי שריהבטחון? מי יודע אם התפתחות דומה לא תעלה אותו על כס ראש-הממשלה? המסקנה, מבחינתו, היתה ברורה: יש לנסות להתקרב גם לדיין. הדבר היה קצת קשה, שכן מזה עשר שנים, היה זנבר חוד החנית של התובעים קיצוץ תקציב הבטחון ופיקוח של הארץ על תקציב זה. זה לא הפריע לזנבר: הוא החל משדר לדיין, באמצעות צבי צור, אישיהכספים במערכת-הבטחון — שהוא מוכן לברית. איתותים אלו נידחו פומבית על-ידי דיין, שהביע בחוגי ידידים, את הסתייגותו מזנבר.

המעגל

נסגר

א יתותים אלו הגיעו גם לספיר. זנבר ניסה לתרצם, לפני ספיר, בכך שהדבר טוב גם עבורו. רצוי, טען, כי ייווצר הרושם, כאילו קיימים חילוקי-דעות בינו לבין ספיר — בעוד של-מעצמה הם עובדים בשיתוף פעולה. אולם ספיר הינו שועל ותיק מדי בש-

האיש הממתין מאחור: משה זנבר מאחורי גולדה

ס מירת-החלחול שחטף שריהאוצר, פנ' חס ספיר, הידתדה בראשי-חוצות. למרות זאת, היו רק מעטים שהבינו מה קרה.

אולם כאשר בעקבותיה הצטלצלו הי סטירות הנוספות — הבינו כבר הכל: הבינו שלא היתה כאן תקרית מצערת — אלא מה שהחל מסתמן כחוליה בשר-שרת הגיונית:

שרשרת שהצביעה על מאמציו של נגיד בנק ישראל, משה זנבר, להבטיח לעצמו את כיסאו של ספיר — אפילו במחיר בגידה במיטיבו.

מאמצים, שבקונסטליציה פוליטית מסור-יימת, עשויים להצליח.

ומשום כך, מרכוזים את תשומת-הלב ב' שאלה מאוד מעניינת:

מיהו בעצם האיש, השואף להיות שר מרכזי בישראל?

היד של דיין —

הכפפה של זנבר

ב משך שנים ארוכות, היו שמותיהם של פנחם ספיר ומשה זנבר צמודים. במשך שנים ארוכות, התפרסם זנבר כידימינו של שריהאוצר, נושא-כליו ו' מבצע מדיניותו.

נאמנותו של זנבר לספיר היתה מן המפורסמות. רבים גם קבלו, כאשר מונה זנבר כנגיד בנק ישראל, שנאמנותו זו לספיר לא תאפשר לו למלא כהלכה את תפקידו החדש — הדורש עצמאות ועמי-

מהכפפים את האוצר

ביל תחבולות כאלה: כאשר ראה כי זנבר תוקף בעקביות את סגנו, ד"ר צבי דינשטיין — הועיק את זנבר, הורה לו חד-משמעית לחדול. אך מבחינת זנבר, נפל הפור לפני כמה שבועות: הגוש, הכולליכול, של מפלגת העבודה, החליט כי שריהאוצר הבא יהיה יהושע רבינוביץ. לגבי זנבר היה בכך סוף הדרך. לא נותרה לו ברירה. מבחינתו, הקלף של ספיר נגמר, ונותר לו רק קלף דיין. הוא פנה אל גד יעקבי, הצליח יותר מאשר בפעם הקודמת: דיין נאות ל-קבלו. זנבר עבר פומבית למחנה דיין, בתקווה כי אם יהיה דיין ראש-ממשלה — יקבל הוא את תיק-האוצר. קפיצה זו ממחנה למחנה, הינה השלב האחרון בקאריירה מרתקת למדי. משה זנבר (זנברדג) גולד בהונגריה ב-1926. הוא נכלא במחנה ריכוז בגר' מניה, כתב על תקופה זו ספר שזכה בפרס מוסד ד' ווסט. אחרי מלחמת העו' לם לא עלה ארצה, אלא חזר להונגריה,

מנה אצלם של מחקרים שונים, בתשלום סכומים-כסף נכבדים וכדומה. פורשה הודעת הי נגיד כך: "התקפתו של נגיד בנק ישראל על המדיניות הכלכלית, המתוכננת על-ידי האוצר לשנה התקציבית הי באה, היא ללא תקדים. עד כה, נהגו אנשי בנק ישראל, או שרים מן המערך, לתקוף קטע זה או אחר במדיניות המתוכננת, אך לא את כל הבניין". העיתונים גם לא שכחו להסיק עבור קוראיהם את המסקנות: "עובדה זו ממחי' שה כי החששות שהובעו, בתחילת כהונתו של הנגיד, על הליכתו בתלם, היו חששות-שווא. האופוזיציה המצפונית בתוך הממשל ממשכה להתקיים". בהמשך המסע, פירסם מעריב עמוד שלם על דמותו של זנבר, תחת הכותרת שנת הנגיד, בה הצטייר האיש כיחיד הי מסוגל להציל את המדינה בשנה הקרובה. המהלכים המעניינים שגרמו למסע הי התקפה והרימוס, היו כאלה: כאשר מונה זנבר, בנובמבר 1971, כי

פסק כי זיקת השטחים לישראל איננה מכבידה עלינו מבחינה כלכלית... שר הי ביטחון העניק איפוא תשובה ניצחת לשר האוצר, באמצעות חוות-ידעתו של נגיד בנק ישראל". סטירת-לחי זו שהעניק דיין לספיר — כאשר הכפפה שעל-ידיו היא כפפת הנגיד — אולי לא היתה נחשבת, אילו היתה מרה בודד. אולם כמה ימים לאחר מכן — נפתחה מכיוון זנבר, באמצעות העיתונות, התקפה חריפה על המדיניות התקציבית של שריהאוצר, שזה עתה הגיש את הי תקציב החדש לממשלה.

התקפה

ללא תקדים

כ מו לכל גוף המכבד את עצמו, גם לי בנק ישראל יש רשת עיתונים הנאמנה לו ולנגידו. עושה עבורו מלאכת יחסר ציבור מושלמת. בתמורה, זוכים עיתונאים אלו בהדלפה בלעדית של ידיעות, בהור

דה נגד לחצי האוצר לעיתים תכופות. משום כך, לא היו יודעים מסוגלים להאמין למישמע אוזניהם, כאשר התגלע בחודש שעבר הקרע בין ספיר לזנבר. היה זה בעת הוויכוח הסוער שנישט בין שריהאוצר לשר-הביטחון על השט' חים המוחזקים. דיין טען כי השטחים אינם מכבידים כלל על כלכלת ישראל — ואילו ספיר טען להיפך. לעזרת ספיר נחלץ יושב-ראש ועדת-הכספים של הכנסת, ישראל קרגמן. לעז' רת דיין — יועצו הכלכלי דוד כוכב, הוויכוח, שנמשך גם במוכזרות מפלגת העבודה ובכנסת, הגיע לשיא מפתיע כי 13 בדצמבר, בעת הופעתו של דיין בכנסת. דיווחו או העיתונים: "מכיוון ששרי האוצר פירסם לאחרונה מספרים לרוב על העול הכספי הכבד הכרוך בהחזקת השטחים, ועל הכספים הרבים שאנו נאלץ צים להזרים לשם כל העת — היה לדיין אתמול קלף נגדי חשוב ביותר: הוא הביא חוות-ידעת של נגיד בנק ישראל, מר משה זנבר, המקורב דווקא מאוד לספיר, אשר